

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ ความสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกณฑ์การจักรสรรงบประมาณและวิธีดำเนินการจักรสรรงบประมาณ สหามัยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ดำเนินการอยู่
2. เพื่อพัฒนาเกณฑ์การจักรสรรงบประมาณสำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มี 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่กองคลังและกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 92 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเจาะจง จากผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจักรสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวม 6 คน จำนวนที่สัมภาษณ์จริง 6 คน

กลุ่มที่ 2 ประชากร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด 72 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเจาะจง เป็นศึกษาธิการจังหวัดในจังหวัดที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นจังหวัดผู้นำทดลองบริหารงานตามโครงสร้างใหม่ จำนวน 12 คน จำนวนที่สัมภาษณ์จริง 12 คน

กลุ่มที่ 3 ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องการวางแผนและงบประมาณ

กลุ่มตัวอย่างสุ่มโดยวิธีเจาะจง จากคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 10 คน
จำนวนสัมภาษณ์จริง 10 คน

กลุ่มที่ 4 ประชากรไก่อแก้ว ผู้บริหาร ไก่อแก้ว ผู้อำนวยการกอง สำนัก
งานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเจาะจงจากผู้อำนวยการ
การกองที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
จำนวน 7 คน จำนวนที่สัมภาษณ์จริง 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ไก่อแก้ว

2.1 แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกี่ยวกับเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัด
สรรงบประมาณ สำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ดำเนินการอยู่ ปัญหาและผลกระทบ
จากการจัดสรรงบประมาณต่อการบริหารงาน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์และวิธีการจัดสรร
งบประมาณ

2.2 แบบวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล
จากเอกสารด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และ
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5. ขั้นตอนในการพัฒนาเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดสรรงบประมาณ

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดสรรงบประมาณ
ของหน่วยงานทางการศึกษาและข้อมูลที่ไต่จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

5.2 ผู้วิจัยร่างเกณฑ์และวิธีดำเนินการเพื่อใช้จัดสรรงบประมาณสำหรับ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

5.3 นำเกณฑ์และวิธีดำเนินการที่ร่างเสนอให้ผู้อำนวยการกอง สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงาน

ศึกษาธิการจังหวัด พิจารณาความเป็นไปได้ในการนำเกณฑ์และวิธีดำเนินการไปใช้

5.4 นำข้อมูลจากจากข้อ 5.3 มาประกอบการพิจารณานำเสนอ
เกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดสรรงบประมาณ

1. เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่ดำเนินการอยู่

เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณสำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ดำเนินการอยู่ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า

1.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรวมทุกหมวดรายจ่าย
ได้แก่

- (1) นโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (2) งบประมาณที่ได้รับ
- (3) เอกสารแนวทางพัฒนาสำนักงานปลัดกระทรวง
- (4) นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
- (5) แผนพัฒนาประจำปีของสำนักงานปลัดกระทรวง
- (6) ขนาดของจังหวัด
- (7) กิจกรรมพิเศษ

1.2 เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาจัดสรรงบประมาณจำแนกตามหมวดรายจ่าย

1.2.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

- (1) อัตราที่มีอยู่
- (2) อัตราใหม่
- (3) อัตราการขึ้นเงินเดือนประจำปี

1.2.2 หมวดค่าจ้างชั่วคราว ได้แก่ อัตราที่จ้างจริง

1.2.3 หมวดค่าตอบแทน ไร่สอย และวัสดุ

- (1) จำนวนงบประมาณที่ได้รับ
- (2) แผนพัฒนาประจำปีของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

- (3) รายจ่ายจริงจากปีงบประมาณที่ผ่านมา
- (4) จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
- (5) จำนวนวันหรือครั้งที่ไปปฏิบัติงาน
- (6) สภาพภูมิประเทศ
- (7) จำนวนโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาในท้องที่

1.2.4 หมวดค่าสาธารณูปโภค

- (1) จำนวนงบประมาณที่ได้รับ
- (2) รายจ่ายจริงจากปีงบประมาณที่ผ่านมา
- (3) ค่าขอของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

1.2.5 หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

- (1) เกณฑ์ราคาที่ต้องจะมี
- (2) ทกแทนของ เค็มที่ชำรุดหรือหมกอายุการใช้งาน
- (3) ค่าขอของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- (4) จำนวนงบประมาณที่ได้รับ
- (5) แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวง

1.2.6 หมวดเงินอุดหนุนและหมวดรายจ่ายอื่น

- (1) แผนพัฒนาของสำนักงานปลัดกระทรวง
- (2) รายจ่ายจากปีงบประมาณที่ผ่านมา
- (3) ค่าขอของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

เกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดสรรงบประมาณสำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ที่ผู้วิจัยนำเสนอ

จากข้อมูลการวิเคราะห์เอกสารการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานทางการศึกษา การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ถึงสภาพที่ดำเนินการอยู่และข้อเสนอแนะ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างศึกษาธิการจังหวัดในจังหวัด

ผู้นำบริหารงานควบคุมโครงสร้างที่กำหนดใหม่ถึงสภาพปัญหาและผลกระทบที่มีต่อการบริหารงาน อันมีสาเหตุมาจากการได้รับจัดสรรงบประมาณและข้อเสนอแนะ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เรื่องการวางแผนและงบประมาณ ถึง เกณฑ์และวิธีดำเนินการที่ควรใช้ในการจัดสรรงบประมาณ ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาประกอบการนำเสนอเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดสรรงบประมาณสำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

1. เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณรวมทุกหมวดรายจ่าย ใ้แก่

1.1 นโยบายของรัฐบาล

1.2 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 แนวทางพัฒนาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนภูมิภาค

1.4 แผนพัฒนาการศึกษา

1.5 แผนพัฒนาประจำปีของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

1.6 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

1.7 จำนวนงบประมาณที่ได้รับ

1.8 ค่าของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

2. เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจำแนกตามหมวดรายจ่าย มีดังนี้

2.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

2.1.1 อัตรานบุคลากรที่มีอยู่

2.1.2 อัตรานบุคลากรที่บรรจุใหม่

2.1.3 อัตรากาารขึ้นเงินเดือนประจำปี

2. วิธีดำเนินการจัดสรรงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า วิธีดำเนินการและองค์ประกอบที่ใช้ในการจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ดำเนินการอยู่ มีดังนี้

1) การดำเนินการจัดทำในรูปคณะกรรมการ

2) องค์ประกอบคณะกรรมการไต่แกе เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงในส่วนกลางจากกองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม การพิจารณาจะสรุปตามไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอ ซึ่งควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. เกณฑ์การจັกสรรงบประมาณรวมทุกหมวดรายจ่าย

1.1 นโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สอดคล้องกับข้อเสนอของผู้เกี่ยวข้อง และผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการงบประมาณ ซึ่งความสำคัญของนโยบายคือหลักเกณฑ์การพิจารณาประมาณแผ่นดินนั้น ไพศาล ชัยมงคล (2526 : 85) กล่าวว่า ในการพิจารณาประมาณแผ่นดินจะต้องดูว่ามีนโยบายอะไรที่สนับสนุนงานที่จะปฏิบัติ และนโยบายจะเป็นแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นสำคัญ ที่จะจັกไว้ในการจັกสรรงบประมาณ เพื่อให้เกิดการดำเนินการให้บรรลุ

1.2 แนวทางพัฒนาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการจັกสรรงบประมาณในปัจจุบัน และผู้วิจัยเสนอให้นำมาใช้ประกอบการพิจารณา เนื่องจากในการจັกทำเอกสารดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบการจັกทำในฐานะเลขานุการโครงการ และเห็นว่าเนื้อหาในเอกสารจะระบุสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ วัตถุประสงค์ งบประมาณไว้อย่างละเอียด จำแนกตามรายการ และระบุเป้าหมายของการพัฒนาเป็นรายปี สอดคล้องกับแผนพัฒนาระยะ 5 ปี บุคลากรที่มีส่วนจັกทำเอกสารดังกล่าวประกอบด้วย บุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการทั้งส่วนกลางและภูมิภาค และมีบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกมาร่วมด้วย เมื่อเอกสารดังกล่าวเสร็จก็ให้จັกส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทราบแนวทางการพัฒนา และขอความสนับสนุนในการจັกตั้งงบประมาณ และให้ส่งให้สำนักงาน

ศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทุกแห่ง ได้ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีด้วย ข้อมูลในเอกสารดังกล่าวจึงควรใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้วย

1.3 แผนพัฒนาการศึกษา ในความหมายของผู้วิจัย หมายถึง แผนพัฒนา ระยะ 5 ปี แผนพัฒนาประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ และของสำนักงานปลัดกระทรวง แผนพัฒนาประจำปีของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เหตุผลที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเอกสารแผนเป็นสิ่งที่ได้จากกิจกรรมของการวางแผน ซึ่ง Vernon และ Hughes (Vernon A. Masselman and Eugene H. Hughes 1969 : 1770 อ้างถึงใน สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ "การวางแผนการศึกษา" 2529, อักสำเนา) กล่าวว่า การวางแผนเป็นภารกิจทางการบริหารที่เกี่ยวกับการ เตรียมกิจกรรมที่จะทำในอนาคต ซึ่งภารกิจดังกล่าวครอบคลุมถึงการควบคุมก้ามนการเงิน รวมทั้งการใช้งบประมาณและวิธีการควบคุมงบประมาณ การใช้แผนพัฒนาการศึกษาเป็นเกณฑ์จัดสรรงบประมาณจึง เป็นสิ่งที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามจากการวิจัยผู้เชี่ยวชาญได้ เสนอแนะให้ใช้แผนพัฒนาจังหวัดเป็นเกณฑ์ประการหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากแผนพัฒนาจังหวัดในขณะนี้ยังมีให้ทำตามรูปแบบที่ควรจะเป็นอย่างครบถ้วน ในขั้นนี้จึงยังไม่เสนอให้ใช้เอกสารดังกล่าว แต่ในระยะยาวหากมีการวางแผนพัฒนาจังหวัดตามขั้นตอนและหลักการวางแผนรวมทั้งมีการวิเคราะห์แผนงาน/โครงการก่อนรวมเป็นแผนของจังหวัดอย่างจริงจัง ก็ควรรวมแผนพัฒนาจังหวัดไว้เป็นเกณฑ์ข้อหนึ่ง

1.4 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้วิจัย เห็นว่ามีความสำคัญที่จะคองนำมาพิจารณา ทั้งนี้ Getzels และ Guba (Jacob W. Getzels and Egon G. Guba อ้างถึงใน นพพงษ์ บุญจิตราภุศล 2527 : 49) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ขององค์การจะเป็นสิ่งกำหนดให้บุคคลปฏิบัติงานอย่างมีกฎและมีหลักการ ดังนั้นการพิจารณาบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะทำให้พิจารณากิจกรรมที่จะคองปฏิบัติได้ชัดเจนและสามารถจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจที่จะคองปฏิบัติ

1.5 จำนวนงบประมาณที่ได้รับ เหนือที่สอดคล้องกับข้อเสนอของ
ผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นต้องนำมาพิจารณาเนื่องจากโดยหลักการวางแผนจะ
ต้องคำนึงถึงทั้งสิ่งที่ประสงค์จะดำเนินการ และข้อจำกัดด้านทรัพยากร

1.6 คำขอของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดที่ผู้วิจัยเสนอเกณฑ์นี้ เนื่องจาก
สำนักงานนี้เป็นหน่วยปฏิบัติงาน ย่อมทราบข้อมูลความจำเป็นของหน่วยงานในบางเรื่อง
ได้ดีกว่าหน่วยงานในส่วนกลาง ทั้งนี้การนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาจะทำให้
ให้สามารถพิจารณาได้รอบคอบและตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น

2. เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจำแนกตามหมวดรายจ่าย

2.1 หมวดเงินเดือน ค่าจ้างประจำและค่าจ้างชั่วคราว เหนือที่ผู้วิจัย
นำเสนอในหมวดเหล่านี้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและสอดคล้องกับข้อเสนอของ
ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นทุกรายการที่นำเสนอมีความจำเป็นต้องใช้ในการพิจารณา

2.2 หมวดค่าตอบแทน วัสดุ และวัสดุ

เกณฑ์ที่ผู้วิจัยเสนอ 4 รายการแรกได้แก่ จำนวนงบประมาณที่ได้รับ
รับรายจ่ายจริงจากปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน จำนวนวัน/ครั้งที่ใช้
ในการปฏิบัติงาน เป็นเกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ เห็นครั้งหนึ่งระบุไว้ และสอดคล้อง
กับเกณฑ์ที่ใช้อยู่ ส่วนอีก 4 รายการได้แก่ สถาปัตยกรรม การคมนาคม ขนาดของ
จังหวัด ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจำนวนโรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษาใน
จังหวัด เป็นเกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญต่ำกว่าครั้งหนึ่งระบุไว้ และ 2 รายการ คือ สถาปัตยกรรม
การคมนาคม และจำนวนโรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษา เป็นเกณฑ์ที่ใช้อยู่ ซึ่งทั้ง 4
รายการนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม เนื่องจากขนาดของจังหวัด เป็นสิ่งสัมพันธ์กับ
ประเภทและปริมาณของกิจกรรมที่คงปฏิบัติ ตลอดจนจำนวนบุคลากรที่ใช้ ส่วนสถาปัตยกรรม
และการคมนาคมในจังหวัดที่ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการ สัมพันธ์กับค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เนื่องจากสภาพที่ต่างกันจะใช้ระยะเวลาต่างกัน สำหรับระเบียบ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจ่ายค่าตอบแทน วัสดุ และวัสดุ จะมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
หลายอย่าง การพิจารณาจากเกณฑ์ดังกล่าว จะทำให้การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับ

ความเป็นจริง ตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าตอบแทน ในเรื่องจำนวนโรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาผู้วิจัยมีความเห็นว่า เกณฑ์ดังกล่าวจะสัมพันธ์กับลักษณะกิจกรรม รมและปริมาณงานที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะคงปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การไปเยี่ยมเยียน การให้บริการ

2.3 หมวดค่าสาธารณูปโภค

เกณฑ์ทั้งหมดที่ผู้วิจัยนำเสนอในหมวดนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญเกินครึ่งรวมไว้ และสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้อยู่ทั้งหมด อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้เชี่ยวชาญได้เสนอว่าการจัดสรรงบประมาณหมวดนี้ควรมีการสำรวจอุปกรณ์เครื่องใช้ในสำนักงานเพื่อคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายจริง แต่ควรพิจารณาด้วยว่า การใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นไปอย่างประหยัดหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีการที่ดี แต่อาจยังทำได้ยากในปัจจุบันจึงยังไม่นำเสนอ

2.4 หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

เกณฑ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอในหมวดนี้ตรงกับที่ใช้อยู่ทั้งหมด และตรงกับข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญเกินครึ่ง รวม 3 รายการได้แก่ เกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ การจัดสรรทดแทนของเดิมที่ชำรุดหรือหมดอายุการใช้งาน และค่าของของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ส่วนจำนวนงบประมาณที่ได้รับ ที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง แต่ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นเนื่องจากวงเงินงบประมาณเป็นข้อจำกัดที่จะต้องคำนึงถึงคามหลักการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายหมวดนี้มีผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า ควรแยกประเภทของครุภัณฑ์ว่าเป็นครุภัณฑ์เสริมหรือครุภัณฑ์ทดแทน และครุภัณฑ์บางอย่างควรจัดให้เป็นชุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับข้อเสนอกังกล่าว

2.5 หมวดเงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น

งบประมาณหมวดนี้ โดยสภาพความเป็นจริงไม่ได้จัดสรรให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เกณฑ์ที่นำเสนอ 3 รายการ มี 2 รายการที่ตรงกับข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญครึ่งหนึ่งขึ้นไป ได้แก่จำนวนงบประมาณที่ได้รับ และจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ส่วน

จำนวนวัน/ครั้งที่ไปปฏิบัติงาน มีผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง แต่ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็น เนื่องจากจำนวนวัน/ครั้งที่ปฏิบัติงานจะเป็นข้อมูลที่บ่งบอกถึงความเป็นจริงที่จะต้องใช้งบประมาณ

3. จากข้อเสนอเพิ่มเติมของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินที่น่าสนใจดังนี้

3.1 การนำเกณฑ์ไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัย ซึ่งพบว่าผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เสนอว่าเกณฑ์ที่จะใช้พิจารณาควรจะได้มีการกำหนดน้ำหนักกำกับ ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่การพิจารณาและผู้เชี่ยวชาญก็ได้เสนอสอดคล้องกันว่าเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ควรมีการเรียงลำดับความสำคัญและกำหนดน้ำหนักกำกับ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันว่า การนำเกณฑ์ไปใช้ควรต้องมีการกำหนดน้ำหนักกำกับเกณฑ์แต่ละรายการ โดยอาจกำหนดช่วงน้ำหนักระหว่าง 1 - 5 วิธีการกำหนดน้ำหนัก อาจทำโดยใช้มติของคณะกรรมการ/คณะทำงานซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบายและสภาพความจำเป็นในแต่ละช่วงเวลา

3.1.2 ระยะเวลาการนำเกณฑ์ไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์เห็นว่า เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นควรจะนำไปใช้ระยะหนึ่ง หลังจากนั้นจึงศึกษาผลการใช้ แล้วนำผลมาปรับปรุงเกณฑ์ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ก่อนนำเกณฑ์ไปใช้แต่ละปี คณะกรรมการคณะทำงานควรมีการนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาพิจารณาทบทวน และเมื่อนำไปใช้แล้วให้มีการศึกษาผลการใช้เพื่อนำข้อมูลที่นำมาปรับปรุงเกณฑ์ในระยะต่อไป

4. วิธีดำเนินการจัดสรรงบประมาณ

การนำเสนอวิธีดำเนินการจัดสรรงบประมาณของผู้วิจัยตรงกับข้อเสนอทั้งของศึกษาธิการจังหวัดและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งให้จัดทำในรูปคณะกรรมการ สำหรับองค์ประกอบที่บุคลากรที่มีส่วนร่วมศึกษาธิการ ระบุว่าควรมีบุคลากรจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมาร่วมในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ แต่ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า บุคลากรจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรมีส่วนร่วมในฐานะผู้ให้ข้อมูล และควรมีบุคลากรภายนอกมาร่วมเป็น

กรรมการช่วย ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอว่าองค์ประกอบผู้จัดสรรงบประมาณควรเป็นบุคลากรจากส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง สำหรับบุคลากรจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรมีส่วนร่วมในฐานะผู้ให้ข้อมูลมากกว่าเป็นผู้ร่วมจัดสรร เนื่องจากผู้แทนจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นกลุ่มที่จะมีผลได้ผลเสียจากการจัดสรร สำหรับในประเด็นบุคลากรภายนอก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะมีบุคลากรจากหน่วยงานอื่นมาร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้วย เช่น จากสำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะการจัดสรรงบประมาณมีความสัมพันธ์กับนโยบาย และแผนทางการศึกษา และงบประมาณ ระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับบุคลากร การมีบุคลากรจากภายนอกจะทำให้ได้ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายการบรรจุข้าราชการ การก่อสร้างและเกณฑ์ที่ควรจะเป็น นอกจากนั้นจะทำให้เกิดความเข้าใจในระบบงานที่สัมพันธ์กันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้อาจยังไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ทันที เนื่องจากจะต้องผ่านการพิจารณาตัดสินใจจากระดับนโยบายก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการควรมีการกำหนดน้ำหนักกำกับเกณฑ์ในกรณีที่จะนำไปใช้ แต่ละรายการโดยอาจกำหนดช่วงน้ำหนักระหว่าง 1-5 วิธีการกำหนดอาจจะให้คณะกรรมการ/คณะทำงาน เป็นผู้พิจารณาโดยคำนึงถึงนโยบายและสภาพความจำเป็นแต่ละช่วงเวลา แล้วนำเสนอผู้บริหารระดับสูงให้ความเห็นชอบ

1.2 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดระยะเวลาในการใช้เกณฑ์โดยในแต่ละปีก่อนนำเกณฑ์ไปใช้คณะกรรมการ/คณะทำงาน ควรนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาพิจารณาทบทวนและเมื่อนำไปใช้แล้วควรให้มีการติดตามผลการใช้ นำข้อมูลจากการติดตามผลมารวบรวมไว้และอาจมีการพิจารณาปรับปรุงเกณฑ์เป็นระยะ เช่น ทุกช่วง 2 ปี

1.3 ในระยะยาวสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการให้บุคลากรจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 หากมีการนำเกณฑ์ที่นำเสนอไปใช้หลังจากการใช้ประมาณ 2 ปี น่าจะมีการศึกษาผลของการใช้เกณฑ์ดังกล่าว

2.2 ควรมีการวิจัยการบริหารงบประมาณของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่สามารถใช้เป็นแบบอย่างได้ เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยมาใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงเกณฑ์ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย